

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKADEMIET

4 FORSKNINGSFELLESSKAP ER FREMTIDEN!
16 MENIGHETER I BEVEGELSE?

12 ET LITE STYKKE SAMFUNNSFAG
18 SAMMEN OM DIAKONUTDANNELSEN
21 TRYGGE ROM

LYS OG LIV

NR. 2/14.
80. ÅRG.

TEMA

Læring og utvikling i menigheten

VIDAR L. HAANES

Rektor

Menighetenes fakultet

MF har i over hundre år vært menighetenes fakultet, og vi er det fortsatt. Vi har en verdifull arv å ivareta, og oppdraget er ikke gått ut på dato. Vi legger vekt på at våre utdanninger skal holde et høyt faglig nivå. Men vi vil samtidig holde fast ved at teologien skal kunne anvendes i livet, ha betydning for troen og skape vekst og læring i menigheten.

Lokalmenigheten er den grunnleggende enhet i kirken, det sted hvor kirken 'er' – der hvor vi «døper og lærer dem...». Gud virker i og gjennom menighetene, de er Guds redskap for å fremme hans sak i verden, det sted hvor nye generasjoner oppdras i den kristne tro, hvor både mennesker og nærmiljøer omskapes. Det finner sted mye læring i norske menigheter, og ved MF har vi vært interessert i å finne ut hvordan og i hvilket omfang dette skjer.

Vi legger særlig vekt på at MF-studentene skal formes og utdannes i samspill med menighetene. Menighetene på sin side må da gi rom for unge mennesker og tilby dem gode møteplasser. De skal ikke bare inviteres som passive tilhørere, men til å bidra og medvirke i både ungdomsarbeid, konfirmantarbeid, gudstjenester og annen menighetsvirksomhet.

Mange har synspunkter på hvordan den ideelle menighet skal fungere. I tillegg til gudstjenestefelleskapet er bibelgrupper og husfelleskap viktige møtested for kristne. Slik har det vært i Den norske kirke fra Hans Nielsen Hauges tid. Noen velger å etablere egne forsamlinger eller husmenigheter. De kan stå i fare for å bli lukkede forsamlinger for noen få utvalgte. Vi er overbevist om at Den norske kirkes menigheter har et stort og mange steder uoppdaget potensial. MF er også engasjert i faglig arbeid rundt disse problemstillinger, ikke minst gjennom «Menighetsutvikling i folkekirken» som du kan lese mer om i dette bladet. «We love congregations – congregations are miracles» sa professor Pat Keifert i et foredrag på MF for noen år siden. Det er derfor vi driver et Menighetsfakultet, fordi Guds menighet er jordens største under.

Innhold

S. 4-5

FORSKNINGSFELLESKAP ER FREMTIDEN!

Forskningsgruppen Letra består av tre MF-professorer og totalt syv doktorgradstipendiater; fem fra MF, én fra Misjons-høgskolen og én fra TF.

S. 6-7

PROSESSEN ER POENGET

Ingrid Christine Reite og Marianne Rodriguez Nygaard forsker på læringsprosesser hos prester og diakoner.

S. 16-17

KRONIKKEN: MENIGHETER I BEVEGELSE?

Er det noen bevegelse i menigheter i Den norske kirke? Letra gikk ut i tre menigheter for å finne et forskningsbasert svar.

S. 8-9

STRATEGI OG AMBISJONER

Fire ulike menigheter sier at de har et ønske om å utvikle seg i riktig retning. Derfor ble de med i MF sitt MUV-prosjekt.

S. 22-23

VIL DIN MENIGHET VÆRE MED?

Prosjekt Menighetsutvikling i folkekirken (MUV) har stadig plass for menigheter som ønsker et systematisk arbeid med menighetsutvikling.

Side 10-11

M&MS

Fargerik og velsmakende sjokolade er sammenlikningen Sunniva Gylver trekker til menigheter i storbyer.

UTGIVER

Det teologiske Menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 6038 05 58583
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

REDAKSJON

Lena Skattum Sandvik, redaktør
Vidar L. Haanes, ansv. redaktør
Marianne Torp, red. medlem
Atle O. Søvik, red. medlem
Silje Kvamme Bjørndal, red. medlem

PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: Robert D. Holand
Layout: Neue
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim

ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Marianne Torp. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

21 000 abonnenter mottar bladet fire ganger i året. Abonentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i *Lys og liv* gjengis fritt.

LENA SKATTUM SANDVIK
REDAKTØR

Vi kirkegjengere tar gjerne en diskusjon om menigheten vår. Hva som fungerer og ikke fungerer, hvilke prioriteringer som blir gjort, og hva som heller burde blitt gjort. Hvordan barne- og ungdomsarbeidet fungerer og hvordan det diakonale arbeidet kan bli bedre.

Noen menigheter ønsker å gå grundig inn i alle disse spørsmålene. De har blitt med i et MF-prosjekt som krever både innsats og tid. Prosjektet heter

MUV – Menighetsutvikling i folkekirken. Vi løfter frem noen av disse menighetene, og selve prosjektet, i dette nummeret av *Lys og liv*.

Læring er en viktig del av det å utvikle seg. Men hvordan lærer man i en menighet? Læring handler om mer enn kognitiv kunnskap. Det dreier seg om samhandling og læring i selve prosessen: I møte med mennesker, i møte med ulike situasjoner og utfordringer. Dette er noe

forskningsgruppen Letra, som har base på MF, har dukket ned i de senere årene.

«I like to MUV it, MUV it», fikk mentor Bård Erik Hallesby Nordheim skrevet på kaka da MUV-prosjektmenigheter i Bergensområdet møtte til dialogkonferanse. Det er dette det handler om i *Lys og liv* denne gangen – bevegelse: Om å lære og å utvikle seg som menighet.

Forskningsfelleskap er fremtiden!

Her er de fleste av LETRA-gjengen avbildet. Fra venstre: Stipendiat Fredrik Saxegaard, stipendiat Øivind Holtedahl, professor Sverre Dag Mogstad, stipendiat Ingrid Reite, professor Geir Afdal, stipendiat Marianne Rodriguez Nygaard, professor Heid Leganger-Krogstad og stipendiat Morten Holmqvist. Foto: Kristin Walstad

LETRA (Learning and knowledge trajectories)-gruppen består av tre MF-professorer og totalt syv doktorgradsstipendiater; fem fra MF, én fra Misjonshøgskolen og én fra TF.

TEKST: SILJE KVAMME BJØRNDAL

– *Hvordan har dette forskningsfelleskapet fungert i praksis?*

– En viktig forutsetning har vært en felles teoretisk plattform, sier Heid Leganger-Krogstad, som er professor i religionspedagogikk. – Ja, vi søkte jo på stipendiatstillinger som var utlyst med et spesifikt teorigrunnlag for forskningsprosjektene, og gikk sånn sett inn i et tilrettelagt opplegg, bekrefter stipendiat Morten Holmqvist.

SAMMENSVEISET

Holmqvist forteller om en sammensveiset gjeng som i begynnelsen møttes ukentlig for å lese og diskutere teorimaterialet. Etter hvert har de jobbet med sine individuelle forskningsprosjekt, men hele tiden vært tett på hverandres utvikling. – Regelmessig har vi lest og kritisert hverandres tekster. Slik har vi fått god trening i både å gi og motta feedback.

Stipendiat Morten Holmqvist og professor og veileder Heid Leganger-Krogstad er svært fornøyd med forskningssamarbeidet. Foto: Lena Skattum Sandvik

– Denne praksisen er spesielt viktig når man skriver artikkelbasert avhandling. Da er det avgjørende å kunne utvikle tekstene sine i dialog med tidsskrift som gir tilbakemeldinger om nødvendige revisjoner. Dette kan være en nokså krevende og nervepirrende prosess, så treningen og forberedelsen vi har gjort i gruppen tror jeg har vært nyttig, sier Heid.

ANVENDT FORSKNING

Heid har, i tillegg til å være engasjert i forskningsfelleskapet, også jobbet mye med å få den faglige plattformen inn i læreplaner og undervisning ved MF. – Dette er altså forskning som har blitt formidlet og anvendt underveis, sier hun. – Kirkerådet har også vært med å støtte dette prosjektet økonomisk, og vi har bidratt til økt faglig kompetanse, supplerer Morten.

COMMUNITY OF PRACTICE

– *Hvilke fordeler og ulemper er det ved et slikt forskningssamarbeid?*

–Jeg synes det har vært en fantastisk prosess, svarer Morten. – Jeg har lært enormt mye. Det har blitt et slags community of practice, hvor alle har kommet med ulike

redskaper og hjulpet hverandre fremover. Professor Geir Afdal er hovedveilederen min, men i tillegg får jeg så mye felles veiledning i gruppen, både av Heid, professor Sverre Dag Mogstad og også av mine medstipendiater. Jeg føler meg veldig heldig.

Heid trekker parallellen til langrennslaget for jenter. – Man jobber som et team hele veien og hjelper hverandre frem, samtidig som man vet at over målstreken går man alene. Underveis kjemper man for fargene – som i dette tilfellet er LETRA, men på slutten er det individuelle løp.

BEDRE FORSKNING

– *Har forskningsresultatene blitt påvirket av samarbeidet?*

– Ja, det tror jeg absolutt. Måten vi jobber på gjør noe med sluttresultatet. Jeg tror det blir bedre kvalitet på forskningen, sier Morten, og Heid legger til: – Dere har virkelig jobbet på lag, støttet hverandre og vært flinke til å tipse hverandre om relevant litteratur. Og så har det vært en styrke at vi har hatt Geir, som underviser i empirisk metode her på huset, i gruppen. Det har blitt kjørt ganske mye metodeskolering i denne avhandlings-

prosessen, så der tenker jeg at dere er mer enn vanlig godt skolert og kommer til å være trygge på det i disputasen.

UTVISKER ROLLER

– *Hva gjør denne arbeidsformen med rollene "professor" og "stipendiat"?*

– De er ikke der, sier Heid med et smil. – Altså, det er jo en forskjell i det at vi skal levere en avhandling som skal disputeres, og det skal jo ikke dere, repliserer Morten. – Men det har utviklet seg fine vennskap på tvers av slike roller, og det har vært uproblematisk for veiledningssituasjonen. Eller hva sier du, Heid? – Å jo, det har funket veldig fint, nikker professoren til stipendiaten.

– *Kan et slikt forskningsfelleskap anbefales?*

– Ja, absolutt! Svaret kommer unisont og kontant fra begge to. – Dette er mønsteret for fremtiden, fastslår Heid. Morten legger til: – Dessuten opplever jeg som stipendiat å få en form for ryggdekning og en trygghet som er veldig viktig i denne fasen. Hvis man kan velge et slikt forskningsfelleskap, er det ikke noe å tvile på!

Prosessen er poenget

Ingrid Christine Reite og Marianne Rodriguez Nygaard forsker på læringsprosesser hos prester og diakoner.

SKREVET AV: SILJE KVAMME BJØRNDAL
FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

– Forskningen i Letra-gruppen handler om kunnskaps- og læringsbaner i Den norske kirke, innleder Ingrid Christine. – Det som er viktig for oss, er det som skjer i samhandlingen, i interaksjonene, mellom avsender og mottaker. Vi har hatt fokus på det som foregår i rommet mellom dem, supplerer Marianne.

Det er to engasjerte damer som sitter foran meg, og de har mye på hjertet. Læring er ikke bare overføring av kunnskap, understreker de begge, men læring kan også oppstå i selve samhandlingen.

TEORETISK PRESTEUTDANNELSE

– Jeg har både sett på presteutdannelsens læreplan i Norge og i Nederland siden de begge står i den tyske teologitradisjonen, og gjort feltarbeid hvor jeg fulgte noen prester i deres arbeidshverdag, for å observere hvordan de lærer og møter ulike utfordringer.

Ingrid Christine nærmer seg slutten av forskningsprosjektet sitt og vil ikke avsløre alle funnene helt enda. Men hun kan fortelle at norsk presteutdanning legger stor vekt på den individuelle og teoretiske

kunnskapstilegnelsen sammenlignet med nederlandsk presteutdanning.

– Nederland er mer påvirket av amerikanske og pragmatiske strømninger enn Norge. Dette gjør at deres læreplaner også bærer preg av alternative forståelser til hva læring er. I Nederland fungerer studenter og deres erfaringer som ressurser, og ikke som mottakere av en kunnskapspakke. Reite forteller at poenget med sammenligningen er å få fram at læring ikke foregår på bare én måte.

– Jeg spør etter hva det er i utdannelsene som best utrustet prester til å møte utfordringer i hverdagen, som uforutsette hendelser og samfunnsendringer. Hun mener at nederlandsk presteutdanning har en kvalitativ annen bruk av praksis enn den norske. – De lar problemløsning og teoriutvikling spille sammen fra første dag, sier hun.

– *Hva fant du ut om presters læringsbaner da du var i felten?*

– En del av presters hverdag handler om tradisjoner og ritualer. Men en del handler også om å skape noe nytt, og da ofte med frivillige som viktige ressurser. Jeg så også hvordan prestehverdagen i stor grad handler om administrativt detaljarbeid, noe som påvirker vilkårene for læring. Dette krever helt ulike måter å utvikle kunnskap på.

DIAKONERS HVERDAGSKUNNSKAP

Her skyter Marianne inn at det er ikke hva forskningsobjektene lærer, men hvordan de lærer, som er det interessante. Hun har i sitt feltarbeid fulgt diakoner i fem menigheter og kan fortelle om en variert arbeidshverdag. – Diakoner tar i bruk et bredt repertoar av redskaper og ressurser i møte med menneskers behov. Ressursene hentes både fra «indrekirkelige» handlinger og teologisk kunnskap knyttet til for eksempel nattverd, forbønn og bibellesning, men mange kan like gjerne ta i bruk helse og sosialfaglig kunnskap og tilby f.eks. fellesskap, en kaffekopp eller en sovepose. I møte med «den andre» skjer læringen gjennom at diakonene får innsikt og kunnskap, som de så handler ut fra.

Ingrid Reite (t.h.) og Marianne R. Nygaard nærmer seg slutten av sin stipendiattid på MF. De har forsket på kunnskaps- og læringsbaner hos prester og diakoner.

Vanligvis spørres det gjerne hva er egentlig diakoni, men Marianne har heller tatt utgangspunkt i hvordan diakoni gjøres. I motsetning til prester og kantorer har ikke diakoner like fastsatte oppgaver og roller. Dette mener Marianne kan være en utfordring: – En diakon søker ofte å være en formidler av evangeliet i praksis, men uten tydelig definerte oppgaver blir man mer sårbar både ovenfor dominans og ensomhet. Behovene er overveldende, så det er alltid noe mer man kan gjøre. Diakoni er ikke et ritual du kan avslutte, men handler ofte om relasjoner i bevegelse.

Marianne utdyper: – Der læringen kan foregå med gode relasjoner og rom for å for-

holde seg til den konkrete virkeligheten slik den erfares, skjer det ofte en dynamisk kunnskapsutvikling i samhandlingene. Men, er relasjonene preget av stor grad av negativ makt og lite sensitivitet, skjer det som regel mindre nyskaping. Da brukes heller den kunnskap som oppleves som legitim av dem som har definisjonsmakt, og ensomhet kan oppstå.

LÆRING SOM FORHANDLING

– *Hva overrasket deg mest om presters læring, Ingrid Christine?*

Et viktig funn er den viktige rollen frivillige spiller i prestehverdagen. Der hvor prestene skaper mest er helt klart der hvor det er mange frivillige involvert. Da foregår en re-

ell "forhandling", hvor presten oftere spør "hvordan gjør du det?", "hva skal vi gjøre i barnearbeidet?" osv. Læring er jo nettopp den type "forhandling".

Både Ingrid Christine og Marianne understreker at deres observasjoner er gjort i et begrenset utvalg menigheter, og preste- og diakonhverdager varierer atskillig fra menighet til menighet. Men sannsynligvis vil det være noe å lære om kunnskaps- og læringsbaner for noen og enhver i forskningsfunnene som disse damene holder på å ferdigstille.

Strategi og ambisjoner

Fire ulike menigheter sier at de har et ønske om å utvikle seg i riktig retning. Derfor ble de med i MF sitt prosjekt Menighetsutvikling i folkekirken (MUV).

TEKST: LENA SKATTUM SANDVIK

FAGERBORG

Jostein Vevatne er menighetsmedlem og leder av MUV-styringsgruppe i Fagerborg, Oslo. Menigheten ble med i prosjektet høsten 2012. Det var Vevatne selv, som sammen med lederen i menighetsrådet ville bli med i MUV. De mente at menigheten hadde behov for en strategisk satsing. –

Vi kan ikke ha en menighet som ikke har en strategi og ambisjoner, sier Vevatne.

Styringsgruppelederen forteller at de har hatt workshop med alle de frivillige i menigheten. – Dette var viktig i forhold til å skape kjennskap og forståelse for prosjektet, og en forutsetning for engasjement.

Et av «resultatene» de har oppnådd, er en rapport basert på demografiske fakta, og kvalitative og kvantitative intervju som Vevatne mener har gitt dem et bedre «bilde» av soknet, altså av målgruppene deres.

– Vi har som menighet blitt utfordret av MF basert på funn i rapporten. Dette starter en viktig prosess som kan være til stor hjelp for menigheten på sikt, og gjøre oss i stand til å bli mer bevisst på hva vi bør prioritere.

OPPSAL

Oppsal menighet har også vært med i prosjektet fra høsten 2012. Grete Mugaas er menighetsforvalter og sekretær for styringsgruppen. – Vi brukte litt lang tid på å finne ut av arbeidsform og prosess, noe som preget arbeidet den første tiden. Men da det var på plass, har vi opplevd at dette er en riktig måte å tenke menighetsutvikling på, sier hun.

Også Mugaas er godt fornøyd med å få kartlagt nå-situasjonen for menigheten gjennom spørreundersøkelse og dybdeintervju. – Når man lever tett på menigheten, som stab eller frivillig, har man som regel et ens bilde på hvordan situasjonen er. Å få dette korrigert, eller bekreftet, på en del av kjerneområdene i menighetens liv, er svært nyttig. Utvikling av menigheten er en sak som i større grad opptar menigheten på Oppsal nå. – Vi har en bevissthet om at eventuelle endringer må forankres både i historien, analyse av nå-situasjonen og en vurdering av lokalmiljøet og den utvikling som skjer der, sier hun.

– Jeg håper at deltakelse i prosjektet skal gi menighetsrådet en gjennomarbeidet basis for sine veivalg. I tillegg håper jeg at mange av de frivillige i menigheten opplever at de har vært involvert i prosessen som fører til at det eventuelt gjøres endringer.

Han forteller om gode dialoger mellom menighetsråd, ansatte og stab underveis i prosjektet. Denne våren legger han frem erfaringene fra prosjektet for resten av prestene i prostiet. – Det blir spennende å få tilbakemeldinger fra dem. Kanskje de blir motivert til å gå inn i lignende prosesser i egne menigheter, sier Hellesøy.

VOSS

Arild Hellesøy er prost i Voss og opererer også som menighetsprest i Voss menighet. Menigheten har vært med i MUV i tre år. – Dette har lært meg mye om hvordan vi kan få

til gode prosesser i en menighet, sier prosten.

Han mener at prosjektet har gjort at menighetsråd og ansatte blir mer bevisst oppgavene sine og mer optimistiske på hva de kan få til sammen. – For egen del har prosjektet gitt meg noen moment til forkynnelsen min. Det er viktig å minne menigheten på hva vi er kallet til å være og gjøre, sier han.

Lien Myrvang forteller om god deltakelse om prosjektet, om dialogmøter, rundbordsamtaler, drøftinger og strategiske utvalg. Hun har også tatt prosjektet med til kommunens politikere og administrasjon. – Som kirkeverge er jeg opptatt av menighetsrådets planarbeid og kommunikasjonen inn mot staben. Arbeid med visjoner, mål og tiltak for menigheten. Nå arbeider styringsgruppen med menighetsprofil, visjon og en helhetlig plan for menigheten. Dette er konkrete resultater som også påvirker min arbeidshverdag, sier hun.

F. v. oppe Fagerborg kirke, Oppsal kirke, Voss kirke og Siljan kirke

Alle de fire forteller om viktigheten av å forankre prosjektet hos både stab og frivillige, og om utfordringen i forhold til å sette av tid til arbeidet. De anbefaler prosjektet til alle som ønsker en strategisk utvikling av menigheten.

m&ms

Fargerik og velsmakende sjokolade er sammenlikningen Sunniva Gylver trekker til menigheter i storbyer.

TEKST OG FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

Høsten 2012 ble Sunniva Gylver med som stipendiat i prosjekt Menighetsutvikling i folkekirken ved MF (MUV). Hun har et varmt hjerte for storbymenigheter, og kom selv fra prestestilling i Gamle Oslo. Engasjementet har gjort at Sunniva nå har tatt initiativ til å danne et nettverk for disse menighetene. Hun beskriver storbymenigheter som fargerike og varierte – med noen likhetstrekk, men også mange forskjeller.

MOBILITET OG MANGFOLD

– Selv innenfor Gamle Oslo, som jeg kjenner best, er det store variasjoner. Man kan jo også spørre seg hvorvidt vi har storbyer i Norge i det hele tatt. Men utfra min erfaring, tenker jeg at denne konteksten preges av høy mobilitet, altså lav gjennomsnittlig botid, stort mangfold både etnisk, religiøst og kulturelt og lavere oppslutning om kirkelige handlinger.

Det er Mobiliteten og Mangfoldet som har gitt navnet til M&M-nettverket. Men selv om disse menighetene har mange likhetstrekk, er både type mangfold og ulike sosioøkonomiske forhold med på å gjøre dem forskjellige.

Det er mye positivt med storbymenighetene, mener Sunniva. – Min erfaring er at folk er overraskende positivt innstilt på å delta og bidra i nærmiljøet, selv om de ikke skal bli boende. Som kirke blir vi stadig utfordret på hva vi er og hva vi bidrar med; det vokser vi på. Mangfoldet er spennende, og i dialog

med mennesker av annen tro, lærer vi å se vår egen tradisjon mer utenfra og de andres mer innenfra, forteller Sunniva.

Denne stadige mobiliteten gir relativt lite tradisjoner i veggene og mye frihet. Og siden hverdagen byr på færre kirkelige handlinger enn i mer «tradisjonelle» menigheter, kan presten ha større rom for å fylle dagene med f.eks. sjelesorg og dialogarbeid. Samtidig er det som er fint, også krevende.

KREVENDE

– Når gjennomsnittlig botid er tre år, er det utfordrende å bygge robuste fellesskap. Det blir mange avskjeder. Få har fartstid i menigheten, noe som krever mer av identitetsskapende arbeid for å holde fast på hvem vi er og hva vi skal gjøre. Det kan være tøft å være en minoritet som samtidig blir betraktet som representant for majoritetssamfunnet, og der man er få, blir man raskt færre. Med lav oppslutning om kirkelige handlinger mister vi en type kontaktflate folkekirken ellers er sterk på.

Sunniva drar et eksempel og forteller at det med 0-3 konfirmanter i året i et sogn med 12 000 mennesker, er vanskelig å skape et bærekraftig ungdomsmiljø. – Det kan også være utfordrende når vi opplever at kirkelige reformer og planer synes å forutsette helt andre kirkevirkeligheter enn vår, med for oss helt uoppnåelige idealer om f.eks. frivillighet og involvering, sier hun.

REFLEKTERE OVER PRAKSIS

I M&M-nettverket, som Sunniva nå samler menigheter til, vil folk som jobber i menigheter i de største byene i Norge, Sverige og Danmark, samles. Disse skal reflektere sammen over egen praksis. Samtlige forholder seg til den folkekirkelige konteksten. – Vi tror at vi er forskjellige nok og like nok i våre nordiske land til at det er berikende for egen praksis å møtes. M&Ms er jo fargerik og velsmakende sjokolade – vi

– vi ønsker å dyrke en stolthet og glede over det vi får være med på som kirker i slike kontekster, og samtidig kunne være ærlige på det som utfordrer og tapper oss, sier Sunniva.

Nettverket er nå en relativt liten gruppe som har møttes gjennom konferanser og fagsamlinger. Målet er at disse menighetene skal danne en robust kjerne. – Og så har vi invitert noen flere med, som vi tenker kan ha utbytte av, og selv bidra inn i en slik sammenheng. Det er viktig for oss at vi alle forholder oss til en kirkevirkelighet preget av noen av de samme mulighetene og utfordringer. Og at vi er praktisk ute i felt, som samtidig ønsker å jobbe litt mer faglig med det vi står i, enn hva vi ofte får tid og rom for til vanlig.

Det er Mobiliteten og Mangfoldet som har gitt navnet til M&M-nettverket. – M&Ms er jo fargerik og velsmakende sjokolade – vi ønsker å dyrke en stolthet og glede over det vi får være med på som kirker i slike kontekster, sier Sunniva Gylver.

Et lite stykke samfunnsfag

Det er mange gode argumenter for å studere samfunnsfag og å velge akkurat MF som studiested og sosial arena.

ILLUSTRASJONSFOTO: SILJE MÅSEIDE
TEKST: EN SEMINARGRUPPE PÅ ÅRSSTUDIUM I SAMFUNNSFAG MED
BLANT ANNET SILJE GRAVAAS, CECILIE GILLOW KLOSTER, SIMON
HÅSETH, VICTORIA PAULSEN, ANDRÉ SWIBODA OG DANIEL G.S

Dette er noen strøtanker om hva det vil si å være samfunnsfagstudent på MF – vi mener at vi her skaffer oss små nøkler som åpner store dører.

SAMMENSATT GRUPPE

Samfunnsfagstudentene på MF er ikke som alle andre studenter. Vi er en sammensatt gruppe hvor alle har ulik bakgrunn og derfor har ulike innfallsvinkler som utfyller hverandre på en god måte i møte med studiet. Samfunnsfagstudentene på MF er sammensatt av den dedikerte samfunnsfagstudenten, typiske MF'ere og «impulskjøpere» av studierestplasser, noe som viser noe av mangfoldet i gruppen. Studentene har likevel til felles at de er romslige, søkende og uredde for å stille de vanskelige spørsmålene. Den typiske samfunnsfagstudenten kommer sent til forelesninger, skulle hatt kaffe intravenøst og foretrekker 14.15-forelesningen fremfor 09.10-forelesningen. Tross dette, er samfunnsfagstudentene en positiv og viljestærk gjeng. Selv om ulikhetene ved studiestart er store, merkes det at økende felles faglige engasjement forener oss i løpet av året.

ET VIKTIG GRUNNLAG

Samfunnsfaget er et viktig grunnlag for de sosiale utfordringer livet byr på. Faget er med det et allsidig fag, som alle og enhver bør ha kunnskap om for å kunne forstå samfunnet vi lever i. Religion, teologi, politikk og kultur er eksempler på områder der samfunnsfag spiller en stor rolle. Å studere samfunnsfag er nyttig for å ta aktivt del i samfunnet og for å bedre forståelsen av politikk og andre sosiale fenomen. Samfunnsfag er viktig for å se ulike deler av samfunnet, utfordre etablerte forestillinger og øke forståelsen av samtiden i lys av fortiden. Som samfunnsviter blir man mer observant på at det finnes flere sider av samme sak. Sammensettingen av ulike mennesker blant samfunnsfagstudentene bidrar til få frem de ulike aspektene ved sosiale fenomen, som igjen er med på å skape bredden i faget.

MIDT I "SMØRØYET"

Årsenheten på MF gir en innføring i samfunnsfaglige emner som religionssosiologi, utviklingspsykologi og sosialantropologi. Alt dette skjer midt i «smørøyet» av Oslo, med forelesninger og seminar i trivelige omgivelser på Majorstuen kun et steinkast fra kafeer, shoppingmuligheter og et av byens kollektive knutepunkter. Vi er en klasse med stor faglig og personlig bredde, en arena hvor mennesker møtes, kompetanse bygges og gode samtaler finner sted.

Kjære giver

Mitt navn er Camilla Osnes, og jeg går på profesjonsstudiet i teologi på MF.

Høsten 2008 begynte jeg å studere i Oslo. Etter noen uker var jeg misfornøyd med studievalget. En venninne fortalte meg om noen av fagene på MF, og jeg tok turen innom en av forelesningene. Jeg hadde lenge vært i en prosess og vurdert teologistudiet, og under MF-besøket innså jeg at det egentlig var teologi jeg ønsket å studere.

Nå, fem år etter, er det utrolig å se tilbake på den veien jeg har gått. På MF har jeg blitt utfordret, personlig og faglig. Jeg har fått øynene opp for fag jeg ikke trodde jeg skulle like eller være dyktig i.

«Takket være deg har jeg og mine medstudenter et studiested vi er stolte av.»

Nylig hadde jeg institusjonspraksis og hadde flere samtaler med mennesker i tøffe livssituasjoner. Det var givende å kunne være tilstede for mennesker i sorg og glede.

Jeg skriver til deg fordi jeg først og fremst vil takke for ditt bidrag til MF. Takket være deg har jeg og mine medstudenter et studiested vi er stolte av. Med din støtte blir vi utdannet og dannet til tjeneste i kirken. Det er behov for godt kvalifiserte personer, og takket være deg og din gave får både kirke og samfunn dette gjennom MF.

Camilla Osnes
teologistudent, MF

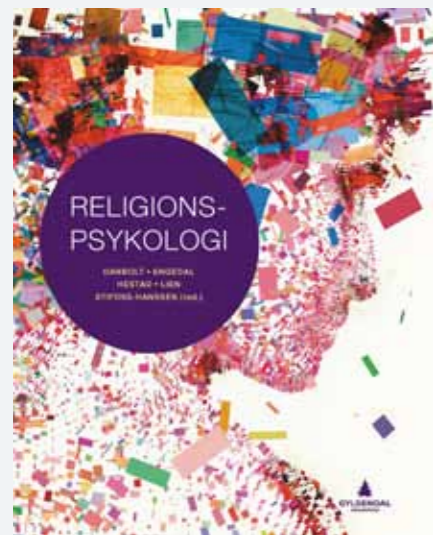
PS: Ønsker du å gi en ekstra gave til MF – bruk vedlagte giro, eller sett penger inn på kontonummer: 3000 17 41841

Forskning aktuelt

Religionspsykologi

Flere MF-lærere bidrar i boken *Religionspsykologi* (Gyldendal Akademisk 2014). Religionspsykologien arbeider blant annet med hvilken betydning tro og livssyn har for mennesker i dag, hvem vi er, hva vi vurderer som viktig, og hvordan vi er i relasjon til andre. De senere år har MF styrket sin kompetanse i dette fagfeltet, med flere doktorgradsstudenter og tre avlagte doktorgrader i religionspsykologi. MF samarbeider med en rekke norske institusjoner i tillegg til Universitetet i Uppsala.

Leif Gunnar Engedal (MF) og **Lars Johan Danbolt** (MF og Sykehuset Innlandet) er medredaktører til denne boken, sammen med **Hans Stifoss-Hanssen**, **Knut Hestad** og **Lars Lien**. MF-lærere har bidratt med følgende kapitler:

Lars Johan Danbolt: «Hva er religionspsykologi? Begrepsavklaringer i en nordisk kontekst»; og sammen med **Hans Stifoss-Hanssen:** «Ritualisering: å skape mening gjennom symbolske handlinger». **Leif Gunnar Engedal:** «Posisjoner og teoritradisjoner i religionspsykologisk forskning: et mulig oversiktsbilde»; «Den moderne religionspsykologiens pionerer: William James og Sigmund Freud»; «I sporene etter William James og Sigmund Freud».

Hege Kristin Ringnes og **Dagfinn Ulland:** «Individet i religiøse sekter: faglige synspunkter på rekruttering, medlemskap og brudd».

Jan-Olav Henriksen: «Religionspsykologi som grunnlag for kultur- og religionskritikk».

Gry Stålsett: «Psykodynamiske perspektiver på religiøs tro: objektrelasjonsteori og selvpsykologi».

Torgeir Sørensen og **Marianne N. Kvande:** «Er de troende friskere?».

Publikasjoner

Førsteam. **Lars Laird Iversen** har publisert "Presenting the iterative curriculum discourse analysis (ICDA) approach" i *British Journal of Religious Education* 1/2014.

Professor **Geir Afdal** er medforfatter på artikkelen «Modes of Syncretism: Notes on Noncoherence» i tidsskriftet *Common Knowledge*.

Førsteam. **Roar G. Fotland** har skrevet «Migrasjon og den misjonale kirke: kan dagens kirke hente inspirasjon fra amerikansk metodisme på 1800-tallet?» i *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* nr 1, 2014. I samme hefte har **Raymond Lillevik**, som disputerte på MF i 2013, skrevet «Kristologi og Tora-overholdelse blant messianske jøder i dag - en lesning av Richard Harvey: Mapping Messianic Jewish Theology».

Stipendiat **Frida Nome** har sammen med Jacob Høigilt skrevet «Egyptian Salafism in Revolution» i *Journal of Islamic Studies* 1/2014.

Professor II **Jeppe Bach Nikolajsen** har sammen med Kyle D Bennett skrevet «The Practice of Pluralism: Jeffrey Stout and Abraham Kuyper on Religion and Civil Solidarity» i *International Journal of Public Theology* 1/2014.

Postdok **Torgeir Sørensen** er medforfatter på «The relationship between headache and religious attendance» i *Journal of Headache and Pain* nr 1/2014.

Professor II **Corinna Körting** har skrevet om "Feasts and festivals" i *Encyclopedia of the Bible and its reception*.

Hadde verden vært enkel, ville du ikke trengt en avis.

Men verden er ikke enkel. Hva er friheten og hva bruker du den til? Hvorfor er du som kvinne fri når du dekker deg til i skogen, men ufri om du gjør det samme i klasserommet? Er du fri når du velger å følge gamle påbud? Når du vender påbudene ryggen?

Vårt Land er en avis for deg som ønsker å stille de store spørsmålene, selv om ikke du har alle svarene. Rettferdighet. Menneskeverd. Mening. Livet. Vi har heller ikke alle svarene. Men vi leter hver dag, hos lekfolk og professorer, fritenkere, frimenigheter, de som slåss for å forsvare friheten og de som tenker at frihet bare er et ord for gudløse.

Prøv Vårt Land i 8 uker for kr 199,- Send 2MND til 1933.
Leveringen stanser automatisk etter endt kampanjeperiode.

vårtland

Menigheter i bevegelse?

Er det noen bevegelse i menigheter i Den norske kirke? Man kan være fristet til å svare et umiddelbart: nei. Menigheter er en tradisjonell og seig sak. Eller: Klart ja, det er konstant reformer, og menighetene tilpasses samfunnet for øvrig. Letra gikk ut i tre menigheter for å finne et forskningsbasert svar.

TEKST: PROFESSOR GEIR AFDAL
FOTO: TOM HENNING GILJE

Letra står for LEarning and knowledge TRAjectories in congregations, og undersøker lærings- og kunnskapsbaner i Den norske kirke. Prosjektet går over fem år, 2010-2015, og er finansiert av Det teologiske Menighetsfakultet og Kirkerådet (Trosopplæringsreformen). Misjonshøgskolen og Det praktisk-teologiske seminar har også bidratt. Det var litt ulike interesser som drev prosjektet frem, og interessene kan samles i tre momenter.

FORANDRINGSPROSESSER

En start kan være Trosopplæringsreformen. Den har kanalisert betydelige midler ut til norske menigheter, for å bidra til læring. Men hvordan skjer læring i norske menigheter? Det vet vi lite om. Riktignok er det mange som mener mye, men meningene er bygget på antagelser, personlige erfaringer og på forestillinger om hvordan læring bør foregå. Altså mye normativitet og lite empirisk kunnskap. Letra analyserer ikke trosopplæringsreformen, men de mange og sammensatte læringsprosesser i norske menigheter som reformen relaterer seg til. Videre analyserer ikke Letra 'opplæring', men læringsprosesser, i betydning forandlingsprosesser.

HANDLINGER – MER ENN TENKNING

For det andre; hva er læring og kunnskap? Læring blir i dagligtale og i mange akademiske sammenhenger forstått som tilegnelse. Vi tilegner oss kunnskap. En slik forståelse legger vekt på tenkning og

forståelse. En underliggende antagelse er at den menneskelige hjerne er sentralorganet for menneskelig atferd. Siden vi har hver vår hjerne, rettes oppmerksomheten mot den enkelte og individet. Og også mot det indre i mennesket. Læring er noe som skjer inne i hodet til hver enkelt. I mange sammenhenger kobles dette til undervisning og institusjoner – vi lærer på skole, ja kanskje i barnehagen også. Og på høyskole og universitet, på etterutdanning og kurs. Neste kobling er til resultat. Læring er læringsresultat eller lærings'utbytte'. - Letra kobler læring til handlinger mer enn tenkning, til det som skjer mellom aktører mer enn det som skjer inne i den enkelte, til læring mer enn undervisning og til læringsprosesser mer enn læringsresultat.

A SKAPE BEVEGELSE OG STILLSTAND

Og for det tredje, kan man spørre, når man først er i gang med å problematisere, hva er egentlig religiøs kunnskap? Eller for den saks skyld: Hva er religion og kristendom? Hva er det menigheter driver med? Hva er det som binder dem sammen, hva er deres felles prosjekt? Hvorfor bruker mennesker tid og ressurser på å jobbe og delta i ulike menighetsaktiviteter? Religion og kristendom blir ofte fremstilt som 'tro'. Men er det en god beskrivelse? Hva er det som skjer i menigheter? Jo, det er eldretreff onsdag formiddag, presten har sorgesamtale samme kveld, kateketen har styremøte med ungdomsgruppen, det er fellesrådsmøte torsdag, diakonen er på hjemmebesøk og har med seg bøker og nattverdsutstyr, bønnegruppe fredag morgen, ja tirsdag jobbet flere ungdommer med å kopiere opp materiell til konfirmantopplegget neste uke, og søndag er det gudstjeneste. Å

reduere alt dette, og så uendelig mye mer, til «tro» er en dramatisk reduksjon av hva menighet, kristendom og religion er. Det er heller ikke slik at alt dette blir gjort instrumentelt, for 'troens skyld'.

I Letra analyserer vi ikke hva ansatte og deltagere i menigheter «tror», men hva de gjør og hvilken mening som skapes gjennom det de gjør. Kristendom og religion behandler vi som praksis og ikke trosforestillinger. Vi tenker ikke slik at det er noe som er «egentlig» kristendom, og det andre er sosialt, teknisk, materielt, politisk, økonomisk eller andre ting. Religion og kristendom er ikke en gjenstand som skal formidles og tegnes. Religion og kristendom blir gjort, helt praktisk og hverdagslig i menigheter, i ulike aktiviteter, og i interaksjon mellom ulike aktører. I disse praksisene brukes religion og kristendom, i deler og biter. Nattverd her, bønn der, begravelsesrituale, et symbol, et lys, en Bibeltekst. Disse tradisjonelle kristne elementene blandes med pizza på ungdomsgruppen, sakspapirer i menighetsrådet og liturgiperm på stabsmøte. Alt dette, sammen med deltagerne, er med på å gjøre kristendom, menighet og religion. Og det er disse elementene, praksisene og deltagerne som skaper ulike former for bevegelse og stillstand.

FLERE DELER

Dermed er horisonten for prosjektet skissert. Ambisjonen med Letra er altså ikke å finne frem til effektive eller praktiske læringsstrategier i menigheter. Målet er heller ikke å skape bedre menigheter, men å analysere læringsprosesser og kunnskaping. Denne kunnskapen kan selvfølgelig menigheter og kirke bruke. De ulike delprosjektene i Letra er:

1. Profesjonslæring hos prester – Ingrid Christine Reite
2. Profesjonskunnskap hos diakoner – Marianne Rodriguez Nygaard
3. Lærings- og kunnskapsprosesser i konfirmantaktiviteter – Morten Holmqvist
4. Ledelse- og læring hos prester – Fredrik Saxegaard
5. Lærings- og kunnskapsprosesser i barnearbeid – Elisabeth Tveito Johnsen og Tone Stangeland Kaufman
6. Lærings- og kunnskapsprosesser i ungdomsarbeid – Øivind Høltedahl
7. Lærings- og kunnskapsprosesser hos frivillige – Sverre Dag Mogstad
8. Profesjonslæring hos kateketer og menighetspedagoger – Heid Leganger-Krogstad
9. Prosjektledelse og teoriutvikling – Geir Afdal

Hoveddelen av materialet er blitt til i tre menigheter i Den norske kirke, som ble fulgt over ett år av de ulike forskerne. Mange metoder ble brukt: deltagende observasjon, skygging, individuelle intervjuer og fokusgruppeintervjuer, fotografering, dokumentanalyse og så videre. Seks av prosjektdeltagerne er stipendiater, og delprosjektene er deres doktorgradsarbeid. Fem skal etter planen fullføre sine arbeider i 2014. Forskningsgruppen har arbeidet tett sammen i alle prosjektets faser - fra teoristudier og forskningsdesign til feltarbeid, analyser og skriving av artikler og monografier.

Og hva har vi funnet ut? Mye interessant! Følg med på: <http://letra.mf.no/>

Hva er det menigheter driver med? Hva er det som binder dem sammen, hva er deres felles prosjekt? Hvorfor bruker mennesker tid og ressurser på å jobbe og delta i ulike menighetsaktiviteter?

REDIGERT AV
MARIANNE TORP

Folk

PERSONALNYTT

Hilde Brekke Møller er tilsatt i full stilling som studiesjef, med tiltredelse 01.01.15.

Rådgiver **Rune Vik** er konstituert som studiesjef for perioden 07.03 til 31.12.14.

Sammen om diakonutdannelsen

Diakonhjemmet Høgskole og MF har signert en samarbeidsavtale om diakonutdanningen. Nå kan nye studenter fra høsten delta i et fellesprogram med undervisning ved begge lærestedene som ligger i gangavstand fra hverandre.

Fra venstre; instituttleder Annette Leis-Peters (Diakonhjemmet), rektor Ingunn Moser (Diakonhjemmet), rektor Vidar L. Haanes (MF) og professor Kjetil Fretheim (MF).

DANSKER PÅ STUDIETUR

En gruppe danske prester fra Esbjerg provsti var på studiebesøk på MF i mars. De hørte forelesninger av Sunniva Gylver og Hallvard Mosdøl. Dessuten ble de orientert om MF og det norske grunnlovsjubileet av Arne J.Eriksen.

EN KIRKE UNDER PRESS

Misjonsuka 2014 fokuserte på situasjonen i Midt-Østen, og særlig Egypt. Årets prosjekt var Anastasia, et undervisningscenter hvor koptisk ungdom får opplæring i koptisk tro og menneskerettigheter. Biskop Thomas var gjest og foreleste om «How to be a living church in today's Egypt».

MISJONSBASAR

Studentene samlet i 8300,- på misjonsbasaren de arrangerte. Det var ekte åresalg hvor MFs legendariske treårer ble brukt. Treårene er laget av Richard Borge fra Hønefoss. Årene er lakkert med tre strøk god lakk og ble overlevert MF på en av de store åpne festene som ble arrangert for mange år tilbake. Siden har de vært i bruk - blant annet på misjonsbasaren.

Andakten

Da englene holdt pusten

MELODI: DEN BLOMSTERTID NÅ KOMMER
SKREVET AV: TORE SCHWARTZ OLSEN
- STUDENTPREST VED MF

Da englene ble tause
i påskeaftens sang
lå Sønnen helt urørlig
i dødens kalde fang.
I gravens dype stillhet
lød intet skaperord.
Der rådde smertens taushet:
Alt håp var tapt på jord.

Da englene holdt pusten
og ingen så Guds smil
sang intet kor i himlen,
de snakket om sin tvil.
Da søkte englehjertet
fortvilet i en bønn:
"Kan noen gi oss håpet
og vekke opp Guds sønn?"

Guds jubel lød i natten,
og englene fór opp
fra søvn som hadde tatt dem,
"Min Sønn, han er stått opp!
På jorden trengs det engler,
som løfter gleden fram.
Syng jubelsang i verden
som er til pris for Ham!"

Guds kirke synger sammen
rundt om den vide jord,
den nye englesangen,
vi jubler ut i kor:
Du er Oppstanden Herre.
Du er vår salighet.
Vi priser deg av hjertet
i tid og evighet.

REKRUTTERINGSTIME

Hver vår settes fokus på intern rekruttering. Arrangementets hensikt er å rekruttere førsteårsstudentene til studier på høyere nivå. Alle studieveilederne var i aksjon, og her gir Leif Arne Løhaugen veiledning.

NYTT LAND – NYTT KLIMA

Tobias Thorleifsson reiser på foredragsturné på vegne av Klima- og miljødepartementet og besøkte MF nylig. Han viste bilder fra sine opplevelser under en 65 dagers reise i Arktis, hvor klimaforandringene allerede har satt sine spor.

LANGHAM PARTNERSHIP

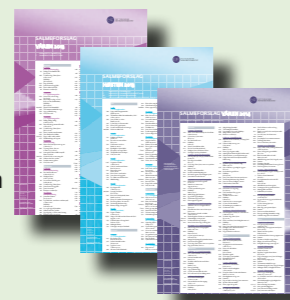
Ian Shaw (i midten) besøkte MF i februar og presenterte virksomheten til Langham Partnership. Deres visjon er å utruste menighetene for misjon og vekst gjennom pastorer og ledere som tror, lærer og lever etter Guds ord. Her sammen med Knud Jørgensen, Jan-Olav Henriksen, Atle Ottesen Søvik og Tormod Engelsviken.

Abonnere på MFs salmekalender?

MFs populære salmeforslag blir utgitt hvert halvår og sendt i posten til alle som vil abonnere på den. Den er til stor hjelp i planleggingen av gudstjenestene.

Det er ingen fast abonnementspris, men vi håper giroen som følger med blir benyttet til en gave til MF. Vi foreslår kr. 250,-.

Ønsker du salmekalenderen tilsendt hvert halvår, ta kontakt:
e-post: info@mf.no
tlf.: 22 59 05 00

Søk opp "Det teologiske Menighets-fakultet" (direkte lenke på mf.no)

Asbjørn Finholt

Advokat
Postboks 7, 2001 Lillestrøm
Tlf. 63 81 60 80

VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldri- og varmebestandig friksjonsduk på undersiden som sørger for at den ligger i ro på benken. Alle putene har glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flammehemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE®

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid
Tel +47 70 09 59 50 | firmapost@vitalbase.no
www.vitalbase.no

Individuell tilpasning og ergonomisk utforming.
Seteputer, ryggputer, kneputer, formtilpasning.
Nesten alt er mulig.

EN ÅPEN BIBEL

OLAV SKJEVESLAND

Den gode jord

Opp ned

Et samtaleopplegg om å være kristen – for ungdom

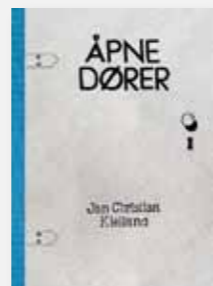
Et opplegg for åtte gruppesamlinger med utgangspunkt i noen av Jesu lignelser. Hva mente Jesus med lignelsen? Hvordan tenker vi? Her ser vi hvordan Jesus

snur opp ned på våre forestillinger. En gjennomdesignet arbeidsbok hvor du også kan lese lignelsen som tegneserie. Hver samling avsluttes med en enkel liturgi. Enkel brukerveiledning for lederne. Bokmål og nynorsk utgave.

Kr 89,-

JAN CHRISTIAN KIELLAND

Åpne dører

Forfatteren åpner dørene inn til to ungdommer og deres livsfortelling. Samtidig åpner han døra inn til den store fortellingen – Bibelen. Noen ganger er ungdommer

foreldrenes største problem. Noen ganger er det foreldrene som er problemet. Går det an å åpne dørene for hverandre, så vi forstår hverandre bedre?

Kr 198,-

Kjøp bøkene på www.verbumforlag.no eller i din lokale bokhandel.

Verbum

Boktipset

Trygge rom

- trosopplæring i møte med sårbare og overgrep utsatte barn og unge

En bok som adresserer særlig ødeleggende og krevende erfaringer, nemlig barns og unges utsatthet for seksuelle overgrep – i kirkelig sammenheng.

TEKST OG FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

– Vi vet at overgrep og krenkelser skjer også i kirkens rom. Derfor er det så viktig å spørre: Hvordan kan vi utvikle kunnskaper og praksiser som setter ledere best mulig i stand til å forebygge og forhindre at overgrep skjer? Det er dette perspektivet som er bokens hovedanliggende, forteller MF-professor Leif Gunnar Engedal. Han er sammen med to ansatte ved Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, prest Lennart Persson og daglig leder Elisabeth Torp, redaktør for boken som er gitt ut på Verbum forlag.

KUNNSKAPER OG ERFARINGER

De tre redaktørene ønsker med boken å bidra til å skape åpne miljøer og trygge rom for barn og unge. Boka formidler et bredt spekter av faglig godt funderte kunnskaper og erfaringer. – Her er bidrag fra medisinerne, psykologer,

samfunnsvitere og teologer. Disse peker på muligheter og utfordringer, og relaterer hele tiden til en praktisk virkelighet i trosopplæringen. Målet er å sette folk med lederansvar best mulig i stand til å forebygge grenseoverskridende adferd og ødeleggende handlinger, sier Engedal.

Boka er skrevet til alle som er engasjert i å skape et godt miljø for barn og unge. Men den sikter særlig inn mot personer som er under utdanning til kirkelig arbeid og personer som allerede er i kirkelig barne- og ungdomsarbeid.

ØDELEGGENDE LANGTIDSVIRKNINGER

Engedal er overbevist om at det er mye nyttig kunnskap å finne i boka. Selv har han lært mye i sitt arbeid med den. – Jeg har fått ny kunnskap fra medisinsk forskning om de ødeleggende langtidsvirkningene av seksuelle overgrep. Et virkelig skremmende bilde! Jeg har også fått ny innsikt om de mestringsressursene

som finnes knyttet til barns spiritualitet. Her er det mye spennende å ta tak i.

Engedal har et råd til kirkelige ansatte som ønsker å forebygge seksuelle overgrep mot barn og unge: – Foruten å lese boka vår: Hold sinn og sanser åpne. Våg å se det du ser. Ta kontakt med barn og unge som du ser sliter. «Føre-var»-prinsippet er sentralt også her.

Trygge rom
- trosopplæring i møte med sårbare og overgrep utsatte barn og unge
Leif Gunnar Engedal
Verbum Forlag
2013

Erling Birkedal og Sunniva Gylver er ansatte i prosjektet "Menighetsutvikling i folkekirken" på MF.

Vil din menighet være med på en systematisk utviklingsprosess?

FAKTA

Deltakelse i prosjektet koster **kr 20 000** per år. Deler av beløpet, eller hele beløpet, kan dekkes fra bispedømmet eller andre instanser etter nærmere avtale.

For **oppstart av et prosjekt i høstsemesteret** må man henvende seg til MF i god tid før sommeren.

MF samarbeider med ulike kirkelige organisasjoner og institusjoner, bl.a Kirkerådet, KA, KIFO og NMS.

www.mf.no/menighetsutvikling

Prosjekt Menighetsutvikling i folkekirken (MUV) er en kontinuerlig virksomhet ved MF. Prosjektet har stadig plass for menigheter som ønsker et systematisk arbeid med menighetsutvikling – som en treårig reise.

TEKST OG FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

– Dersom menigheten blir med i et prosjekt vil den i løpet av tre år få hjelp til å analysere arbeidet sitt og konteksten den er en del av. Den får også hjelp til å reflektere over hva det vil si å være menighet og å utvikle menigheten videre, forteller Erling Birkedal. Han er leder og gründer av prosjekt Menighetsutvikling i folkekirken.

ÅPEN LÆRINGSPROSESS

Målet med analysen er å søke å forstå hva som er menighetens tradisjon og særpreg, og hvordan utviklingen for menigheten har vært frem til nå. – Deretter vil vi beskrive den situasjon menigheten er i nå, som en del av lokalmiljøet og de utfordringer en her står overfor. På grunnlag av en analyse av menigheten vil vi så drøfte hva menigheten opplever er riktige valg og prioriteringer videre, forteller Birkedal. Han beskriver hele prosessen som en åpen læringsprosess.

Vi ønsker å utforske, utvide og utfordre, forteller Birkedal. Han siterer MUVs slagord. – Vi utforsker Guds ord, utvider

vår forståelse av menigheten og lokalsamfunnet, og utfordrer hverandre til å drøfte hva det vil si å være menighet på vårt sted.

TA FOLK PÅ ALVOR!

Birkedal mener at det er grunnleggende viktig å lytte til ulike personer i menigheten, både de som er ledere, de som er aktivt med i gudstjenester og også de som sjelden deltar i kirken.

– En systematisk lytting viser at vi tar folk på alvor, sier han.

I løpet av de tre årene menigheten tar del i prosjektet, får menigheten oppfølging av prosjektleder og prosjektmedarbeidere fra MF. Det skjer blant annet på halvårlige dialogkonferanser der flere menigheter er sammen. En ekstern mentor vil være med på disse dialogkonferansene, og også delta på møter i menigheten.

VERKTØY

– I prosessen får menighetene tilgang på og hjelp til bruk av ulike verktøy. I tillegg til innsamling av data til analysearbeidet innebærer

det for eksempel å utvikle menighetens tidslinje, lage menighetskart, rundbordsamtale, tverrfaglig analyse, metode for å lytte til bibelttekster, og å utvikle menighetsprofil, forteller Birkedal.

Han forteller at menigheten i løpet av prosjektperioden vil få en perm med notater der ulike tema og metoder er nærmere presentert. Man har også tilgang på IKO-Forlagets bok *Sammen i forandring. Refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken*.

LÆRE AV ANDRE

Det er over fem år siden MF startet med MUV, og prosjektlederen har sammen med sine medarbeidere opparbeidet mye erfaring fra ulike menigheter som har deltatt i et prosjekt. – Menigheter som blir med i prosessen nå får derfor mye «gratis» ved at vi ofte kan sammenlikne med andre menigheter, og slik gi faglige og erfaringsbaserte innspill. Å dele erfaringer med andre menigheter er en sentral del av prosjektet gjennom de halvårlige dialogkonferansene, sier Birkedal.

MOTIVASJON

Han understreker at det bør være en felles forståelse og motivering i stab og råd om å være med i et treårig prosjekt før man starter. – Når menigheten har blitt med i prosjektet, opprettes det en styringsgruppe som har det lokale ansvaret for arbeidsprosessen. Menigheten har selv et ansvar for å gjennomføre arbeidsprosesser og bruke de verktøyene de blir tilbudt, mens MFs medarbeidere har ansvar for å legge til rette og veilede, sier Birkedal.

Les mer om menigheters erfaringer med MUV på side 8.

UTGIVELSER 2014

NR 1 11. FEBRUAR
NR 2 11. MARS
NR 3 22. SEPTEMBER
NR 4 01. DESEMBER

Ettersendes ikke ved
varig adresseforandring,
men returneres MF
med påført ny adresse.

B POSTABONNEMENT
RETUR:
MF KARTOTEK
POSTBOKS 5144
MAJORSTUEN
0302 OSLO

Det skjer på MF høsten 2014

Sett av datoene nå!

Åpen dag

11. oktober kl. 10-15

Mange aktuelle foredrag og debatter

UKT-konferansen

22.-24. oktober 2014

SKAPT:

- i Guds bilde
- til et lærende fellesskap
- med et oppdrag

Etter-/videreutdanning

Om du vil studere på MF på deltid, kan du denne høsten blant annet få 30-60 studiepoeng i **RLE**, ta en **master i RLE**, 10 studiepoeng i **Caravaggios religiøse kunst** eller 60 studiepoeng i **trosopplæring**.
www.mf.no